

Sisekaitseakadeemia

Päästekolledž

Mait Mürk

AJAKIRI “HÄIRE 112” VÄLJAANDMISE
KONTSEPTSIOON

Concept of the journal "Häire 112"

Lõputöö

Juhendaja:
Anne Martin, MA

Tallinn 2007

ANNOTATSIOON

Käesolev lõputöö on kirjutatud eesti keeles ja koosneb 45 leheküljest mille hulka kuulub 31 tabelit. Lõputöö valmimiseks kasutatakse 13 allikat millele on viidatud.

Lõputöö eesmärgiks on selgitada välja selline erialajakirja mudel, mis vastaks päästeteenistujate ja elanikkonna nõudmistele. Töö hüpoteesiks on autori poolne väide, et päästeteenistuse alane ajakiri peaks ilmuma sagedamini kui 4 korda aastas ja olema elanikkonnale kättesaadav. Kolmest peatükist koosnev lõputöö täitab oma eesmärgi ja tõestab hüpoteesi.

Lõputöös kolmes peatükis antakse ülevaade järgmistest teemadest. Päästeteenistus on turvalise ja ohutu elukeskkonna kujundaja, kuid see sõnum ei jõua massimeediasse, sest massimeedia eesmärk on taotleda kasumit. Seega jääb päästeteenistuse sotsiaalse kallakuga sõnum paratamatult tahaplaanile. Erialajakiri "Häire 112" peaks tulevikus olema kogu ühiskonnale kättesaadav tasuta, sest meediaturg on ajakirjadest niigi üle küllastunud. Ajakirja vastu tuntakse suurt huvi nii elanikkonna, kui ka päästeteenistuse töötajate seas, seda tõestatakse kolmandas peatükis. Täna puudub elanikkonnal ja päästeteenistuse töötajatel võimalus, suhelda ja algatada diskussioone, neid huvitavates päästealastes küsimustes. Seda puuduvat kohta hakkab tulevikus täitma ajakiri "Häire 112". Naaber riikide kogemus näitab, et Soomes, Rootsis ja Venemaal on ajakiri internetis saadaval ja seal kutsutakse kogu elanikkonda päästeteenistuse alastes probleemides kaasa mõtlema. Lõputöös tõestab autori, et Eestis on internetis erialajakirja mittelevitamiseiga täitmata üks ajanõue, mis seni kahesilma vahele on jäänud. Päästeteenistuselt oodatakse ohutusealast infot ja selle puudumisel kaotab, teenistus rahva kõrge usalduse. Ajakiri "Häire 112" peaks saama kohaks, kus kogu elanikkond saab endale kasulikku infot ja päästeteenistus tutvustab oma muresid ja võite ning taastatakse päästetöötajate poolt visa tööga kätte võideldud mundri au.. Ajakiri peaks ilmuma kord kuus, sest on ju inimese mälu suhteliselt lühike. Seega sõnum peab olema lihtne ja ajakohane. Sellist ajakirja oleks vaja kohe, sest hukkunuid ja õnnetusi toimub väga palju. Ajakiri oleks suureks abimeheks ennetuse töös ja aitaks päästeteenistusel ennast paremini tutvustada kogu turvalist elukeskkonda hindava elanikkonna seas

SISUKORD

ANNOTATSIOON.....	2
SISUKORD.....	3
SISSEJUHATUS	4
1. KOMMUNIKATSIOOI OLEMUS	6
1.1. Massimeedia – osa kommunikatsioonist	7
1.1.2. Massikommunikatsiooni teke	8
1.1.3. Massimeedia võim	8
1.1.4. Massikommunikatsioon ja ajakiri „Häire 112“.....	9
1.2. Meedia kui kultuuri kandja head ja vead.	10
1.2.1. Meedia kui teeviit	11
1.2.2. Meedia ja ühiskonna seosed.....	11
1.2.3. Meedia globaliseerumise mõju ajakirjale „Häire 112“	12
1.2.4. Meedia võimalused olla erinevate organisatsioonide vahelise koostöö vahendajaks.....	13
1.2.5. Meedia ja taju seosed	14
1.2.6. Ajakiri „Häire 112“ - müütide murdja rollis.....	15
1.2.7. Ajakiri „Häire 112“ kui uudiste levitamise kanal	15
1.3. Nõudmised millele peab vastama ajakiri, et sisened Eesti meediaturule.....	16
1.3.1. Eralaajakirjade tiraažid	17
1.3.2. Ajakirja toimetus.....	17
2. PÄÄSTEALA AJAKIRJAD EESTIS, SOOMES, ROOTSIS ja VENEMAAL	19
2.1. Päästeala ajakirjad Eestis läbi aegade	19
2.2. Aktuaalsemad teemad Eestis ilmunud päästealastes ajakirjades	20
2.3. Ajakiri „Häire 112“ aastal 2007.....	20
2.4. Päästeala ajakirjad naaberriikides	22
2.4.1. Soome päästeteenistuse ajakiri „Pelastustieto“	22
2.4.2. Rootsi päästeteenistuse ajakiri „Sirenen“	23
2.4.3. Venemaal ilmuv päästeala ajakiri “Pažarnoe delo”	23
2.5. Ettepanekud “Häire 112” väljaandmise kontseptsiooni muutmiseks	24
3. UURIMUSTÖÖ	25
3.1. Uurimustöö üldisloomustus	25
3.2. Elanikkonna seas läbiviidud uurimuse analüüs	26
3.3. Päästeteenistujate seas läbiviidud uurimuse analüüs.	32
3.4. Järeldused ajakirja „ Häire 112“ väljaandmise uus kontseptsioon	41
4. KOKKUVÕTTEKS	42
SUMMARY	44
5. VIIDATUD ALLIKAD	45

SISSEJUHATUS

Päästeteenistus on turvalise elukeskkonna kujundaja ning operatiivne ja professionaalne abistaja õnnetuse korral. Nii kõlab päästeteenistuse missioon ja see lause saab määravaks antud lõputöö valikul. Lõputöö eesmärgiks on töötada välja ajakirja “Häire 112” väljaandmise kontseptsioon, mis vastaks nii päästeteenistuse töötajate, kui ühiskonna ootustele vastava erialajakirja suhtes, võttes aluseks läbiviidud uurimusküsitluse analüüsi tulemused ning naaberriikide vastavad kogemused.

Töö hüpoteesiks seadis autor väite, et ajakiri “Häire 112” peaks ilmuma sagedamini kui 2 korda aastas ja olema kogu elanikkonnale tasuta kättesaadav. Ajakiri võiks taoliselt ilmudes olla tõhusaks abivahendiks päästealase ennetustöö tegemisel aitaks tõsta elanikkonna tuleohutusealast teadlikust ja abivahendiks paremini kaitsta meie kallimat vara, milleks on inimelu.

Käesolev lõputöö koosneb kolmes peatükist.

Esimene peatükk kommunikatsiooni olemus. Selles peatükis käsitletakse teemasid, nagu kommunikatsioon, massikommunikatsioon, taju mis need on ja kuidas nende kaudu ümbritsevat mõjutatakse. Samuti antakse ülevaade milliseid ajakirju loetak ja milliste probleemidega tuleb kokku puutuda ajakirjandus turule sisenemisel. Tutvustatakse andmeid selle kohta, kui palju eestlased üldse loevad ja kas tuleks käsitleda, ka eraldi sihtgrupina muulasi, kes meil elavad.

Teine peatükk ajakiri „Häire 112” ja teiste maade kogemus. Peatükis käsitletakse ajakirja „Häire 112” ajalugu ja tegemise põhimõtteid, võetakse vaatluse alla ilmumissagedus ning sihtrühmad kellele info on suunatud. Samuti uuritakse Soome, Rootsi ja Venemaa Interneti väljaannete põhjal mida teevad naaberriigid . Pakutakse välja võimalused, et päästeteenistuse poolt saadetak sõnum edaspidi sihtgruppideni veelgi paremini kohale jõuaks.

Kolmandas peatükis tuuakse lugejani autori poolt läbiviidud uurimustöö: päästetöötajate ja elanikkonna seas. Selles peatükis annab lõputöö autor analüüsiva

kokkuvõtte korraldatud küsitlustest ja analüüsitakse elanikkonna ning päästeteenistuse töötajate üldist vajadust päästealase ajakirja järele.

Käesolevat lõputööd ajendas kirjutama kurb tõsiasi, et Eestis on väga palju tulekahjudes hukkunuid ja elanikkonna tuleohutusala teadlikkus on väga madal. Igal aastal hukub tulekahjudes liiga suur hulk inimesi ja tuli hävitab miljonite kroonide eest vara. Kuidas seda kurba, aastast - aastasse kulgevat olukorda muuta, on küsimus, mis kostub paljude inimeste suudelt.

Iga organisatsioon peab looma kõigepealt identiteedi, sõnastama oma missiooni ja visiooni, koostama väärtused ja määratlema eesmärgid, seejärel saab luua suhted ümbritsevaga. (Past 2005:42)

Päästeteenistus on selles vallas väga tubli olnud: meil on olemas moto, sõnastatud missioon ja loodud visioon, kuhu ja kuidas me tahame jõuda. Samuti on päästeteenistusel oma eetikakoodeks, mille üks punkt kohustab päästetöötajaid tegema kõik endast oleneva, et teavitada üldsust erinevatest ohuallikatest. Just siin kohal tekib tahtmine püstitada küsimus, millist rolli mängib ajakiri "Häire 112". Nii väidabki töö autor, et ajakiri peab saama vahendajaks ja kas ei tuleks kaasata kogu elanikkonda ja kutsuda endaga kaasa mõtlema.

1. KOMMUNIKATSIOOI OLEMUS

Kommunikatsioon on ühe- või kahe-suunaline informatsiooni edastamise protsess. Kommunikatsiooniprotsessis edastatakse sõnum saatjalt vastuvõtjale. Kommunikatsioon hõlmab saatja, sõnumi ja vastuvõtja vahelist vastastikust toimet. Ühesuunalist kommunikatsiooni võib nimetada ka informeerimiseks. Informeerimise puhul edastatakse teave sihtgrupile tagasisidet eeldamata. Niipea, kui informatsiooni saajalt eeldatakse reageeringut, on põhjust rääkida infovahetuse keerukamast vormist kahe-suunalisest kommunikatsioonist. Kahe-suunaline kommunikatsioon on dialoogiks, mis nõuab informatsiooni edastajalt palju enam planeerimist, läbimõtlemit ja info vastuvõtjaga arvestamist. Kahe-suunaline kommunikatsioon kätkeb endas informatsiooni mõistmist, vahetamist, jagamist, suhtlust, sotsiaalset käitumist ning vastastikust mõjutamist.

Lõputöö jaoks materjale kogudes selgus, et päästeteenistusel on dialoogini jõudmiseks veel pikk tee käia. Küllastades Päästeameti kodulehte selgub, et ajakirja „Häire 112“ sealt lugeda ei saa. Samuti puudub inimesel võimalus foorumi kaudu oma arvamust avaldada ja või küsimustele vastuseid saada. Päästeteenistus on võtnud suuna kampaaniate korras elanikkonda teadvustada. (Päästeameti koduleht)

Meediakampaania on olukord, kus paljusid meedie kasutatakse organiseeritud viisil, et saavutada teatud elanikerühmade hulgas veenmise või informeerimise eesmärki. Kampaaniatel on tavaliselt järgnevad lisatunnused: kampaaniatel on spetsiifilised varjamatud eesmärgid ja kindel kestvus, mistõttu nende efektiivsust on võimalik hinnata. Mõjutamise sihtmärgiks olev elanikkond on tavaliselt suur ja hajutatud. (McQuail 2003: 382)

Just sellepärast tuleks elanikkonna jaoks luua võimalus päästeteenistusega suhtlemiseks. Kampaaniad on mõjusad, tekitavad inimestes huvi ja panevad nad tegutsema. Samas tekkinud küsimustele ei leita vastuseid. 2006 – 2007 aastal käivitunud ennetustöö kampaaniad „Kodu tuleohutuks“ ja „Suitsuandur päästab elusid“ on selle ilmekaks näiteks. (Päästeameti koduleht)

Päästeteenistusele hakkasid telefoni teel laekuma küsimused suitsuandurite ostu võimaluste ja nende maksumuse kohta, samuti selle kohta, kuhu neid on õige paigutada. Soovitakse tellida kodukülastusi ja saada tasuta nõuandeid või ka võimalusel suitsuandureid. Samas on see aga positiivne nähe, sest päästeteenistust on märganud ja rahva seas tekitavad kampaaniad elavat huvi.

Autori arvates oleks tekkinud probleemile lihtne ja mõistlik lahendus. Anda elanikkonnale tasuta kord kuus ilmuv ajakiri „Häire 112“ ja teha see nii kõigile kättesaadavaks. Ajakirjast oleks ennetavalt võimalik elanikkonnal ja ka päästeteenistuse töötajatel lugeda, millised on kampaaniate eesmärgid ja kuidas tekkinud probleemidele lahendusi leida. Näiteks on olemas „Eesti Politsei“ interneti koduleht ja seda külastades on igal inimesel võimalus esitada küsimusi ja saada nendele ka vastus. Paraku puudub seni veel paljudel inimestel juurdepääs internetile või on see keeruline ja seega jääb see osa ühiskonnast ilma võimalusest saada informatsiooni sellest ajakirjast. Järelikult ei ole ka internet kõige paremaks lahenduseks. Siinkohal leiab lõputöö autor, et päästeteenistuse kommunikatsiooni ühiskonnaliikmetega dialoogiks muutmiseks tuleks päästeteenistusel astuda jõuline samm edasi ja muuta ajakiri „Häire 112“ kõigile kättesaadavaks. Järgnevalt uuritakse, kas see on otstarbekas ja mida selleks tuleks teha.

1.1. Massimeedia – osa kommunikatsioonist

Terminiga „massimeedia“ tähistatakse lühidalt suure levialaga kommunikatsiooni vahendeid, mis jõuavad ühiskonnas peaaegu igaüheni. See mõiste osutab mitmetele meediumidele, mis nüüdseks on pika ajaloo ja üldtuntud nagu näiteks: ajalehed, ajakirjad, film, raadio, televisioon ja salvestatud muusika (McQuail 2003:3).

Palju vaieldakse teemal, kas ajakirjandusel on tulevikku. Tänapäevases infoühiskonnas kummardatakse televisiooni ja interneti ning teisi suure levikuga infokanaleid nagu näiteks: DVD – d, CD - d, videod jne. Käesoleva lõputöö autor väidab, et õnneks päris nii see siiski pole. Eestlaste lugemise langus tekkis vabariigi saabumisega, kuid nüüd liigutakse pidevalt siiski positiivses suunas, seega loetakse järjest rohkem.

Sügisel 2003 luges täiskasvanud eestlane regulaarselt keskmiselt 2,9 ajakirja kuus ja vahetevahel 3,0 ajakirja kuus, mitteeestlane veel vähem keskmiselt 1,1 kuus ja vahetevahel 1,1 ajakirja kuus. Põhiosa lugejatest, luges tuttavatel laenatud ja raamatukogust toodud või töölt saadud ajakirja. (Vihalemm 2006:80)

Seega on ületatud stagnaajaga kaasnenud mõõnaperiood lugemusharjumustes ja liigutakse positiivses suunas. Autor väidab, et ajakirju loetakse, kuid ei osteta, kuna peetakse neid liiga kalliks. Seega, kui ajakiri „Häire 112“ tahetakse muuta kogu elanikkonnale kättesaadavaks siis tuleb lähtuda sellest, et ajakiri peab olema inimestele kättesaadav tasuta väljaandena. Tuleb arvestada, et ajakiri „Häire 112“ on siiski erialajakiri ja on ka päästeteenistuse huvi selle kaudu inimesi ohutult käituma kasvatada.

1.1.2. Massikommunikatsiooni teke

Massikommunikatsiooni protsessil oli varajaste ühiskondade korraldamistes oluline osa, eriti religioossetes, poliitilistes ja hariduslikes institutsioonides. Laiaulatuslik massile levitamise element oli ideena olemas ühiskonna varajasel arengujärgul. (McQuail 2003: 15)

Kirikutes osatakse kaugetest aegadest saati inimestega tegeleda. Alates keskajast teatakse, kuidas sõnum inimeseni viia. Päästeteenistuses maadeldakse siiani tõsiste probleemidega, kuidas vähendada tules hukkunute arvu ja suurendada elanikkonna teadlikkust erinevates ohuolukordades käitumiseks. Autori arvates oleks lahenduseks kindlas ajagraafikus ilmuv ajakiri „Häire 112“. Nimetatud ajakiri saadetakse inimestele otsepostitusena postkastidesse, ajakirjast saadakse õpetusi, juhendeid, samuti innustatakse igaüht kaasa mõtlema oma elukeskkonna ohutumaks muutmisele. Kahtlusteks ei tohiks ruumi jääda, sest teooria, millele toetutakse töötab aegade hämarusest saati.

1.1.3. Massimeedia võim

Esimese Maailmasõja päevil kaasati press ja filmitööstus natsionalistlike sõjaliste eesmärkide teenistusse nii Euroopas kui ka USA-s. Lõpuks polnud kahtlust, et kui

meediat mõjusalt juhtida ja suunata, on selle potentsiaal masse mõjutada tohutu (McQuail 2003: 32).

Sama olukord juhtus ka Päästeameti ennetustöö kampaaniatega, kuid paraku ainult poolikul kujul, sest kampaaniatel on lühiajaline eesmärk. Lõputöö kirjutamise ajal juhtus selline lugu. Heliseb telefon ja helistajaks on lõputöö autori hea isiklik tuttav ja tal oli mure kuhu paigutada korteris suitsuandur. Kampaaniat „Suitsuandur päästab elu“ on märgatud, kuid infot kuidas ja kuhu andurit paigaldada napib. Selle pärast näeb lõputöö autor ajakirjas „Häire 112“ suunaja ja õpetaja rolli. Päästeteenistuse ajakirja massiväljaandeks muutmisega saaks parandada elanikkonna infonälga, ennetada ja ühtlasi vähendada päästetöötajate töökoormust, sest telefoni teel küsitakse näiteks, pidevalt suitsuandurite paigaldamise ja kättesaadavuse üle. Massimeedia võimu ära kasutades, saaks päästeteenistus oma ajakirjas, turvalise elukeskkonna ideed levitada .

1.1.4. Massikommunikatsioon ja ajakiri „Häire 112“

Massimeedia kõige selgemaks jooneks on see, et ta peaks olema paljudele kättesaadav. Sõnumisaatjaks on tihti organisatsioon ise või siis tema palgaline professionaalne kommunikaator - ajakirjanik, teadustaja, jne. (McQuail 2003: 36)

Päästeteenistuse sõnum tuleb massimeedia kaudu viia kogu elanikkonnani, selline tegevus aitab luua turvalise elukeskkonna kõigile. Arvestada tuleb sellega, et sõnum ei tohi olla liiga pikk ega raskesti mõistetav, sest muidu elanikkond ei taipa päästeteenistuse poolt saadetava sõnumi sisu. Turvalise elukeskkonna loojana tõstetakse kogu riigis turvalisust, Päästeamet on suunajaks ja elanikkond muudetakse teadmiste omandajaks. Selleks on käivitatud erinevad projektid „Kodu tuleohutuks“, „Nublu õpetab“, „Suitsuandur päästab elusid“, jne. Kimbatusse jäädakse aga sõnumi edastamisel.

Lõputöö autori arvates on suuremaks veaks, et ei tulda välja vanadest stampidest. Ajakirja „Häire 112“ näol omatakse tõhusat „relva“, mida peale teatud muudatuste läbiviimist saab tõhusalt kasutada sisus ja väljaandmise kontseptsioonis.

1.2. Meedia kui kultuuri kandja head ja vead

Ajalugu uuritakse ja kirjutatakse vastavalt vajadusele ja sõltuvalt sellest, kuidas on vaja kirjutada. Päästeteenistus on elanud ka paremates aegades ja rahvasuus mäletatakse pritsimeest kui kultuurikandjat. Lugeses raamatut „Rinnutsi leekidega“, mis toob välja märkimisväärse tõe, et varasematel aegadel kulges kogukonnaelu Eestis suuresti pritsimajade ümber. Tegutsesi seltsides ja korraldati pidusid, pritsimeest usaldati ja austati. Kogukonda hoiti koos ja vastav ennetustöö toimus igal sammul. Taoline kultuuriliselt väga õnnestunud kombinatsioon on tänaseks kahjuks lakanud eksisteerimast. (Vaarmann 1988: 88 - 111)

Päästeteenistust küll usaldatakse, kuid kultuuriline järjepidevus on teatud asjaoludel katkenud. Tegelikult vajatakse kogukonna liitmiseks uut süsti.

Meedias kajastatakse päästeteenistusega seonduvat peaaegu igapäevaselt, kuid kahjuks tuuakse tavaliselt esile negatiivne pool. Päästjatele makstakse vähe, nende autod on vanad ja lagunevad, kaitse ja eririistust ei jätku, depood vananevad. Tuld küll kustutatakse aga inimesed hukkuvad jätkuvalt. Päästeteenistuse probleemid aina suurenevad.

Päästeteenistusele korraldatakse meedia rünnakuid, mis toimuvad aastast aastasse. Sellist olukorda on võimalik pöörata enda kasuks, tuleb hakata tootma teenistusega seonduvaid positiivseid uudiseid. Inimestele tuleb teada anda, et päästetöötajad on ennekõike tavalised inimesed, kes tegelevad tavaelus kõigi samasuguste murede lahendamisega, kui kõik teised inimesed. Ajakirja potentsiaalsete lugejateni tuleb viia teadmine, et päästetöötaja elus on peale töö veel muidki hobisid. Näiteks Väandras mängitakse pilli ja võrkpalli ning Paides on tublid ennetustöö tegijad. Tuleb kutsuda inimesi depoodesse ja näidata, et kuigi ruumid on viletsad on need korras, tehakse sporti, olgugi et olematutes tingimustes. Selliselt käitudes on võimalik tekitada elanikkonnas poolehoid ja teadmine, et päästekomando on koht, kuhu võib alati tulla ja abi saada, kui vaja. Tuleb käia kodudes ja üritustel, näidatakse päästjate parimat poolt. Ehk kirjutatakse siis ajakirjanduses, et isa pärandas pojale mitte kutsehaiguse, vaid kiivri.

Usun, et selliseid tuletõrje uudiseid ja lugusid saab veel mõnda aega lugeda ainult ajakirjast „Häire 112“. Ajalehed jätkavad paraku enamasti uudistega, mis räägivad tules ja liiklusvariides hukkunutes ning tekkinud intriigidest. Helgema tuleviku nägemiseks pean hädavajalikuks ajakirja „Häire 112“ levitamist kogu elanikkonna seas, see aitaks taastada meie organisatsiooni ajaloolist kohta kogukonnas kohalikul tasandil.

1.2.1. Meedia kui teeviit

Meedia on kui teeviit, teejuht ja tõlgendaja, mis näitab teed ja teeb mõistetavaks selle, mis muudu on segane või killustatud (McQuail 2003: 60).

Päästeteenistusse tullakse tihti murega, et vaja oleks korraldada koolimajas evakuaatsiooniõppus, täita pulberkustutit ja saada luba lõkke või kulu põletamiseks. Seda rida võiks jätkata veel pikalt, sest muresid, mille lahendamist oodatakse päästeteenistusest on palju. Inimesi muidugi aidatakse ja neile selgitatakse, kuidas midagi teha ning kuhu pöörduda abi saamiseks. Üheks probleemiks on õigusaktide tõlgendamine ja nende mõistmine. Inimesed on küll seadusi lugenud, kuid tihti on juriidiline tekst kirjutatud väga keeruliselt ega ole kõigile üheselt arusaadav. Siin saaks taas ajakiri „Häire 112“ appi tulla. Ajakirja üks funktsioon võiks olla õigusaktidele kommentaaride andmine ja elanikkonnale nende mõtte selgitamine. Taolisest tegevusest saadava kasu alahindamiseks pole mingit põhjust, sest teabe mõistetavaks tegemisega parandatakse kogu elanikkonna ohutuse alast teadlikust. Ajakiri „Häire 112“ tagab elanikkonna varustamise vajalik info ja päästetöötajad saavad tõhusamalt pühenduda spetsiifilisematele tegevustele.

1.2.2. Meedia ja ühiskonna seosed

Palju on vaieldud teemal, ega meedia elanikkonda kurjalt ära ei kasuta. Tänapäeva ühiskonnas eeldatakse meedialt kasumi teenimist ja seega tekitatakse tahtmatult olukord, kus muusika tellijalt eeldatakse maksujõulisust. Eriala ajakirja, milleks „Häire 112“ kindlasti on, eeldatakse ühiskonnakeskset lähenemist. Raha ajakirja tegemiseks ja trükkimiseks tuleb eraldada riigi eelarvest ja siis saab päästeteenistus rahulikult levitada ohutu elukeskkonna sõnumit. Olukord muutub keeruliseks juhul, kui riik ei soosi ajakirja tasuta levitamise ideed. Sellisel juhul tuleb ajakirja

tootmiseks kuluvate vahendite katmiseks leida sponsorid, kuid nemad esitavad kindlasti omad kontseptuaalsed nõudmised. Nii juhtubki see, et ajakiri muutub sponsori keskseks ja kaotatakse oma nägu. Sponsorrahade eest väljaantav ajakiri võib kergelt muutuda kallutatult propagandistlikuks ja ajakirja esialgne funktsioon võib ununeda. Lõputöö autor pakub lahenduseks järgmise võimaluse.

Seoses massimeedia suurenenud tähtsusega erinevate institutsioonide jaoks kasvab ka avaliku elu sündmuste ja tegelaste vajadus olla hästi ja sobivalt meedias nähtav, kui nad soovivad tait mõju avaldada. (McQuail 2003: 81)

Ajakirja väljaandmisel kasutatakse ära poliitikud, sest nende arvamus loeb ja nende sõna maksab. Vaevalt julgetakse täna tunnistada, et raha kulutatakse ajakirja „Häire 112“ puhul praegu asjata, sest ajakirja vajatakse just täna ja praegu ning probleemid on ülimalt aktuaalsed. Tasuta ajakiri on vajalik just nüüd, kuid tulevikus võib olukord muutuda. Seda siis, kui ühiskond on ajakirja omaks võtnud ja inimeste teadlikkus on tõusnud ning ajakiri on oma põhifunktsiooni täitnud. Siis võiksid ajakirja väljaandmisel kaasa lüüa ka sponsorid, sest selleks ajaks peaks olema kujunenud olukord, kus ajakirja tellitakse juba teadlikkusest. Nii on Eestis ka varem ajalehtedega katsetatud. Ajaleht „Kesknädal“ saadeti postkastidesse algul kõigile tasuta, veidi hiljem oli nendel, kes soovisid, võimalus seda teatud kuudeks tasuta tellida ning lõpuks kujuneski välja kindel tellijaskond, kes täna tellimuse ise kinni maksab. Lugesiharjumus oli oma ülesande täitnud. Riigieelarve raha jaotatakse poliitikute poolt, seega sõltub peasjalikult ainult nende otsusest, ajakirja „Häire 112“ edasine saatus. Päästeteenistuse tänasteks suurimateks probleemideks on ohutu elukeskkonna loomine ja seoses sellega ennetustöö tõhustamine. Oma seisukohtadele saab autor kinnitust Soome ja Rootsi kogemust, mida kirjeldatakse edaspidi teises peatükis.

1.2.3. Meedia globaliseerumise mõju ajakirjale „Häire 112“

Üks väheseid uue meedia mõjusid, millega üsna üksmeelselt nõustatakse, on massikommunikatsiooni üha suurenev rahvusvahelistumine. (McQuail 2003: 101)

Seda, et ajakirja „Häire 112“ globaliseerumine ähvardaks ei tuleks täna - homme karta. Samas võib tulla tulevikus kõne alla olukord, kus ajakirja hakatakse välja

andma mingi teise ajakirja või ajalehe lisana. Eestimaal, nagu teised Euroopa Liidu riigidki on multinatsioonaalne riik. Eestimaal elab kõrvuti eestlastega, ka palju teisi rahvusi, kes moodustavad 30% kogu rahvastikust. Meil tuleb leida võimalused tagada ka riigikeelt mittekõnelevate inimeste ohutusealane teadlikkus.

Lõputöö autori arvates tuleks riigikeelt mittekõnelevate inimeste probleemiga kindlasti tegeleda ja omapoolne lahendus pakutakse välja lõputöö kolmandas peatükis. Globaliseerumise mõttes tuleks päästeteenistusel juba täna üks samm, ette mõelda.

Sest meediat peetakse silla loojaks erinevate taustasüsteemide vahel. (McQuail 2003: 114)

1.2.4. Meedia võimalused olla erinevate organisatsioonide vahelise koostöö vahendajaks

Suurem osa meediast toimib ju ärilisel alusel, omades samas tihti ideelisi eesmärke. Samas on kanaleid, mis tegutsevad üksnes kultuurilistel ja sotsiaalsetel eesmärkidel, ilma tulu taotlemata. Mittetulunduslikud eesmärgid pannakse tihti paika, lähtuvalt laiema avalikkuse huvidest. (McQuail 2003: 226)

Vabatahtlikud pritsimehed, auto - ja motoklubid, punane rist ja teised koostööpartnerid on päästeteenistuse poolt väikse rakendusega. Ajakirjas „Häire 112“ on võimaldatud kõigil erinevatel koostööpartneritel oma tööd tutvustada. Edaspidi räägitakse ajakirjas „Häire 112“ meeldivatest koostööprojektidest ja muudetakse inimeste mõttemaailma ühistegevuse osas positiivsemaks. Päästealase koostöö osas arenetakse partnerite poolt ainult siis, kui omatakse koostöö tahet ja tunnetatakse sõbra kätt. Kui kuskil Eestis juba midagi huvitavat ja kasulikku päästealases koostöös tehakse, tuleb ka teisi huvilisi sellest teavitada, vastasel juhul jäetakse inimeste abistada tahtmise initsiatiiv, laialdasemalt kasutamata. Viljandimaa päästeosakonnas proovitakse arendada koostööd maastikuautode klubiga. Klubis on olemas teatud tehnika, mida vajadusel erinevate õnnetuste likvideerimisel kasutada saab. Appi tullakse päästeteenistusele eelkõige missioonitundest ja loomulikult on oma osa saadaval emotsionaalsel laengul. Päästeteenistus vajab jällegi nimetatud tehnikat,

millest tõusev kasu on mõlemapoolne ja seda on võimalik muuta isegi kolmepoolseks võitjate poole võib arvata kogu elanikkonna.

Vabatahtlike pritsimeeste tegemistest teatakse üldiselt vähe. Siin saab taas tulla appi ajakiri. Ajakirja „Häire 112“ loetakse ka poliitikute seas, otsitakse üheskoos lahendusi, kuidas vabatahtlike paremini päästetöödele kaasata ja tekkinud otsustest võidavad kõik koostöö osapooled. Päästeteenistus loob igapäevatööga turvalist elukeskkonda, aga üksi tehes jõutakse vähe. Täna ollakse Eesti ühiskonnas jõutud olukorda, kus elanikkonna seas tõstetakse ausse teiste abistamine, inimesed aitavad hea meelega ja südamest. Vajatakse ainult natuke organiseerimist ja head pealehakkamist. Arvatakse, et kõike mõõdetakse rahas, kuid nii see õnneks enam pole.

Lõputöö autori poolt järeldatakse, et ajakiri „Häire 112“ saab aidata koostööd tekitada ja seda korraldada.

1.2.5. Meedia ja taju seosed

Olukorda, mida me taju ja tähelepanu ühendades tegelikult tajume, mõjutavad seesmised tegurid, nagu emotsioonid ja füüsiline seisund, ning välised tegurid. Avastused kinnitavad, et taju protsessidest toimub nii suur osa alateadlikult, et me ei saa enam olla kindlad, milline on seos reaalsuse ja meie poolt tajutu või meie ja teiste inimeste poolt tajutu vahel. (Butler 2002: 32)

Kui päästeteenistuse poolt arvatakse, et tehakse kampaania ja inimene teadvustab selle endale, koheselt ja kampaania on seega kordaläinud, siis kahjuks eksitakse. Kampaaniate kestvust hinnatakse lühiajaliseks, saadud infot talletatakse sihtgruppide poolt kahjuks kaduvväike osa.(McQuail 2003: 339)

Lähtudes eelnevast tekitatakse järgmine küsimus: palju teatakse siis päästeteenistuste töödest tegemistest? Infot jagatakse kaootiliselt ja mitte kõigile. Puudust tuntakse infovoldikutest, õppematerjalidest ja meenetest, nii päästeteenistuse sees, kui ka koostööpartnerite seas. Ka sellest üksi ei piisa, kui infot päästeteenistuse tööde ja tegemiste kohta oleks piisavalt, sest eelnevast selgub, et unustatakse kiiresti.

Siit järeldab lõputöö autor järgnevat. Päästeteenistuse alase info nappuse leevendab, ajakiri „Häire 112“, sest see on koht, kus ilmutatakse pidevalt päästeteenistusega seonduvat infot. Kuna õpetused ununevad kiirelt, siis tuleb ajakirja ilmumise sagedust suurendada.

1.2.6. Ajakiri „Häire 112“ - müütide murdja rollis

Meedia allikates on liigselt esindatud sotsiaalsed tipud ja ametlikud hääled. Poliitilise ja sotsiaalse eliidi liikmed saavad uudistes suurema tähelepanu osaliseks, kuid vähemusi ignoreeritakse, näidatakse marginaalsete või negatiivsetena. Kuritegevust käsitlevates uudistes esitatakse ebaproportsionaalselt palju vägivaldset ja isikuvastast kuritegevust, ei kajastata tegelikke võimalikke riske ühiskonnas. (McQuail 2003: 290)

Seega võib järeldada et, raha eest tehakse kõike ja head uudised ei müü. Aastatega tekitatakse kollase ajakirjanduse poolt, päästeteenistuse ümber müütide pundar. Ajakirjast „Häire 112“ võiks kujuneda müüdimurdja, see tähendab, et väärarvamused kummutatakse ning tõde tuuakse lugejani. Ajakiri oma adekvaatsete ja asjatundlike teemakäsitlelustega saab müütide teket ennetada Täna näiteks arvatakse, et kui tellitakse endale kodukülastus, siis antakse koheselt ka tasuta suitsuandur, Müüt, mida paljude päästetöötajate poole üle Eesti ümber lükatakse. Tulevikus selgitatakse juba varem ajakirjas „Häire 112“ erinevate kampaaniate sisu. Välditakse informatsiooni moonutamist, tekitatakse väiksem töökoormus ja saavutatakse usaldus. Ka see on oluline ennetustöö vorm.

1.2.7. Ajakiri „Häire 112“ kui uudiste levitamise kanal

Kui räägitakse uudiste tootmisest, siis ajakirjad ei ole konkurentideks ajalehtedele. Uudis on aeguv, selle eluiga on just nii pikk, kuni uudises kajastatud sündmus on aktuaalne. Sündmuste talletamiseks ja hilisemaks meenutamiseks võetakse uudise asemel appi teisi teadmiste vorme. Uudiste jaoks on tähtis sündmuse ebatavalisus või vähemalt ootamatus, sündmuse tegelik olulisus pole nii tähtis. Uudiste peamiseks eesmärgiks on juhtida tähelepanu ja suunata hoiakuid, uudis ei ole mõeldud asendada teadmisi (McQuail 2003: 303)

Kuna ajakirju üllitatakse pikemate vaheaegade tagant, kui ajalehti, siis pole mõtet, uudiste žanris nendega konkureerida. Mõttes lepatakse sellega, et uudist teatakse ainult lühikest aega ehk nii kaua kui see on veel aktuaalne ja ise ennast müüv. Ajakirja „Häire 112“ eesmärgiks on suurendada päästealast teadmiste pagasit. Ajakirjas ilmub arvamusküsimused, intervjuusid, reportaaže, analüüse jne. Need aitavad tekitada lugejaskonnas uusi teadmisi. Ajakirjast moodustatakse väike teatmeteos, milles olev teave on usaldusväärne ja on pikema kestvusega kui tava uudistes. Võidakse edastada ka uudiseid kui keegi on millegi erakordsega hakkama saanud ja kutsutakse kogu Eesti rahvas imetlema.

Lõputöö autori arvates õpetatakse lugejaskonda õigele teotsale. Samas tekitatakse päästeteenistusse väiksem ajakirja „Häire 112“ varu ja inimeste probleemide esilekerkimisel neid heameelega antakse vastuste saamiseks. Peale nõustamist pistetakse veel ajakirjaga tasku, milles on just vastavast teemas jutt.

1.3. Nõudmised millele peab vastama ajakiri, et sisened Eesti meediaturule

Järgmises peatükis tuuakse ära nõudmisi, millele peab vastama üks ajakiri.

Ajakirjadeks loetakse trükiseid, mis vastavad järgmistele kriteeriumitele:

- mõõtmed A3 ja A5 vahel, tavaliselt jäädakse A4 juurde;
- mitmed eri pikkusega lood ühes numbris ja ühel leheküljel üks materjal, mis koostatakse tekstist, fotodest, joonistest ja visuaalsetest elementidest.
- kaaned on paksemast materjalist;
- sisult ja lähenemisviisilt peab ajakiri olema temaatiline, žanriline, funktsionaalselt mitmekesine;
- ainestik peab pakkuma avalikku huvi ja toimetuse peab avaldama avalikust huvist lähtuvaid materjale;
- materjali päritolu mõistes eeldatakse omaette toimetuse olemasolu, avatust kaastöödele väljastpoolt, samuti peavad toimetuse materjalid eristuma tasulistest materjalidest;
- ilmumise vähemalt kaks korda aastas;
- Kättesaadavuse aste: võimalus osta, tellida või avalikult lugeda. Omaette levi või kehtestatud kindel hind; (Vihalemm 2006: 75)

Ajakiri „Häire 112“ vastab eeltoodud kriteeriumidele. Keeruliseks muudab olukorra vaid asjaolu, et turul tuleb konkureerida seal juba oleva vähemalt 180 ajakirjaga. (2004. aasta andmetel Vihalemm 2006: 76)

Seega, turg on üsna täis ja teatakse, et keskmine Eestlane loeb maksimaalselt regulaarselt. (Vihalemm 2006: 80)

Lõputöö autor arvab, et turule on võimalik siseneda ajakirjaga „Häire 112“ järgmiselt: täidetakse täitmata koht vajaliku erialajakirjaga ja tasuta ajakiri võetakse tänases Eestis lugeja poolt kindlasti hästi vastu. Juhul, kui tasuta ajakirja jagamiseks vahendeid siiski ei leita, on võimalik kasutada analoogset leviskeemi mõnede teiste erialajakirjadega, nagu näiteks „Märka Last“ ja „Eesti Töötervishoid“. Need on ühe liidu või ühingu häälekandjad, neid saadetakse organisatsiooni liikmetele tasuta ning teistel huvilistel on neid võimalik vastava organisatsiooni esindusest osta. (Vihalemm 2006: 75)

1.3.1. Eralajakirjade tiraažid

Kui Eestis üldse antakse välja ajakirju keskmise trükiarvuga 16 806 eksemplari aastas, siis erialajakirjasid trükitakse tunduvalt vähem. Näiteks ollakse ajakirja „Häire 112“ puhul trükiarvuga kaks tuhat eksemplari numbri kohta erialajakirjade seas auväärset kaheksandal kohal ja seda 2004. aasta seisuga. 42 erialajakirja trükiarvud on veel väiksemad. Ajakirju „Politseileht“ (Eesti Politsei häälekandja) ja „Kaitse Kodu“ (Eesti kaitseväe väljaanne) trükitakse aga vastavalt 6 ja 4,7 tuhat eksemplari. Toodud andmed pärinevad Peeter Vihalemma poolt koostatud raamatust „Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965 – 2004“. (Vihalemm 2005; 326-327)

Eeltoodust saame järeldada, et igale päästeteenistuse töötajal täna isiklikku ajakirja numbrit ei jagu, politseinikele aga küll ja jätkub ka koostööpartneritele jagamiseks.

1.3.2. Ajakirja toimetus

Lõputöö autor leiab, et päästeala ajakirja peaks toimetama professionaalsetest ajakirjanikest koosnev toimetus. Päästealaga seotud sisu kujundus, aga tulgu päästealal töötavatelt oma ala professionaalidelt – ajakirja kaasautoritelt. Sama

kinnitab ka üks Eesti tunnustatumaid ajakirjanduse ja avalikesuhete Aune Paist, et iga asjaga peaks tegelema ikka oma ala profid.

Kommunikatsiooni korraldus peaks olema aus, eetiline ja avatud, kuna ainult selline praktika võimaldab kahepoolset kommunikatsiooni organisatsiooni ja tema sihtgruppide vahel.(Past 2005: 5)

Seega välja saadetavad sõnumid peavad saavutama tähelepanu ja jõudma sihtgruppideni. Sihtgruppidele oodatakse jällegi, et sõnumi sisu omandatakse ja kasutatakse siis vastavalt sellele.

Ajakirja toimetamine on vastutusrikas aega nõudev ja raske töö, mida põhitoõ kõrvalt on väga raske teha. Seetõttu tuleb see usaldada professionaalidele. Nii toimitakse ka näiteks „Politseilehe“ puhul. Toimetuses töötavad professionaalid, ja toimetuse kolleegiumi, mis koosneb erialaasjatundjatest annab nõu ja suunab.(Eesti Politsei koduleht)

2. PÄÄSTEALA AJAKIRJAD EESTIS, SOOMES, ROOTSIS ja VENEMAAL

2.1. Päästeala ajakirjad Eestis läbi aegade

Ajakirjal „Häire 112“ ja tema eelkäijatel on võrdlemisi pikk ajalugu, mis kätkeb endas nii tõususid kui mõõnasid. Siiski on ajakirjal olnud oma kindel roll Eesti päästeteenistuse tööde ja tegemiste kajastajana. Ajakirja sünnidaatumiks loetakse aastat 1923.

Aastatel 1923 kuni 1932 ilmus ajakiri „Tuletõrje Teataja“, mille toimetajaks oli kuni 1932 aasta juulini Aleksander Pirker ja ajakirja toimetus asus Rakveres. Alates augustist 1932 asus tegevtoimetajaks Ernst Tetsmann ja toimetus kolis Rakverest Tallinnasse. Uue nimega ajakiri „Eesti Tuletõrje“ ilmus aastast 1933 kuni 1940 aasta novembrini ning selle toimetajaks oli endiselt Ernst Tetsmann. Järgnesid segased ajad kogu Eestile ja see kajastus ka ajakirja toimetamises ning väljaandmises. Detsembrist 1940 kuni aastani 1941 ilmus ajakiri nime all „Eesti NSV Tuletõrje“, toimetajaks oli endiselt Ernst Tetsmann. Aastal 1942 ilmus ajakiri taas uue nime all - „EVTL Teated“. Endine toimetaja Ernst Tetsmann jõudis sellenimelist väljaannet üllitada vaid kaks numbrit. Seoses keeruliste aegade jätkumisega vahetati järgnevatel aastatel ajakirja nime korduvalt. Aastal 1946 ilmus ajakiri „Tuletõrjuja“ nime all, kuid seda vaid ühel korral. Ajakirja toimetamist jätkas ikka veel Ernst Tetsmann ja seda ka 1947. aastast ilmuma hakanud ajakirja „Eesti NSV Tuletõrjuja“ puhul. Kuna Tetsmann oli juba 1932 aastast seda tööd teinud, siis muutusida uue, nõukogude võimu esindajad eelmise riigikorra ajast oma tööd teinud toimetaja suhtes umbusklikuks. Ajakirja tehti küll uues vaimus, kuid hoolimata sellest ei meeldinud võimulolijatele vana toimetaja ning Tetsmann saadeti 1949 aasta küüditamisel koos naisega Siberisse, kus ta hiljem ka suri.

Järgmise tuletõrjeajakirja nimeks sai „Valvepostil“ ja see ilmus aastatel 1958 ja 1959, toimetajaks J. Lillemaa. Kummalgi aastal ilmub ajakirja ainult üks number. Ajakiri „Tuleta Valvepostil“, aastast 1961 kuni aastani 1988 ilmunud väljaanne oli uudsena esmakordselt kakskeelne ja ilmus neli korda aastas. Eelnimetatud ajakirja anti välja kolme erineva tegevtoimetaja käe all: 1961-1964 – toimetaja J. Lillemaa, 1965-1981 -

toimetaja Heino Piiskoppel, 1982-1988 – toimetaja Aino Saadik. Aastatel 1984 kuni 1993 ilmus ajakiri „Eesti Tuletõrje“, mida toimetas Reet Sepp ja ilmumise sageduseks oli neli numbrit aastas. Ajakiri „Häire“ hakkas ilmuma aastal 1994 ja seda toimetas aastani kuni 1999 A. J. Ploompuu. Ajakiri „Häire 112“ alustas ilmumist aastal 2001 ja toimetuse moodustasid kolm Päästeameti töötajat: Beata Perens, Anne Martin ja Jaanus Vessart. Ajakirja tehti siis toimetajate omast vabast ajast ja missioonitundest. (Perli 2007.)

Kuigi “Häire 112” on algusest peale ja kogu aeg ilmunud tasuta jagatava väljaandena, tuleb siinkohal ära mainida, et väljaande eelkäijad on peaaegu kõik omanud ka kaanehinda ning olnud seega vabalt soetatavateks müügiartikliteks.

2.2. Aktuaalsemad teemad Eestis ilmunud päästealastes ajakirjades

Erineval ajaperioodil ilmunud päästeala ajakirjadega tutvudes jõudis lõputöö autor tõdemuseni, et kuigi ajad muutuvad, on teemad, mida päästeteenistuses peetakse oluliseks oma ajakirjades kajastada ikka üldjoontes samaks jäänud. Distsipliin tuletõrjes, kahjutule luure, tuletõrjetehnika ja autoprits, psühholoogilised tegurid tuletõrje töös, tuletõrjuja kool ja nii edasi on vaid mõned teemad, mis jäävad 1938 aasta ajakirjast silma. Seega võib järeldada, et erialaajakirja vahendusel on tegeletud juba aastaid nii pritsimeeste, kui ka elanikkonna vastava harimisega, tutvustatud teemakohaseid õigusakte ja uut tehnikat, tehtud ennetustööd, ning arutletud õnnetuste tekkepõhjuste üle, jäädvustatud väarikamate nimed.

2.3. Ajakiri „Häire 112“ aastal 2007

Aastal 2007 antakse ajakirja „Häire 112“ välja Eesti Päevalehe eriprojektide grupi poolt. Toimetajaks on Raivo Murde. Ilmumise sageduseks märgitakse kord kvartalis ja tiraažiks iga numbri puhul 2000 eksemplari. (Häire 112. 2007: ¼)

Ajakirjas kirjutatakse päästealal toimuvast ja sellega seonduvast. Ajakirja sihtgrupiks peetakse peamiselt päästeasutuste töötajaid ja nende peresid ning päästeõppeasutuste õppureid. Samuti jagatakse ajakirja kaootiliselt ja ilma kindla süsteemita

päästeteenistuse koostööpartneritele, kelle hulka kuuluvad politsei, piirivalve, kaitseliit, kohalikud omavalitsused, koolid, lasteaiad, ühistegemistega seotud ettevõtted. Kuna päästeteenistus püüab ajaga sammu pidada, siis on ajakirjas käsitletavate teemade ring tunduvalt laienenud. Ajakirja „Häire 112“ vahel on ilmunud ka erinumbrid: „Sünnipäeva ERI“ (Päästeameti 10. aastapäeval), „Päästemeeskonna ERI“, „Missiooni ERI“ (Päästemeeskonna missioonidest maailma erinevatesse kriisikolletesse), „Nublu ERI“ jne. Seega käiakse lõputöö autori arvates ajaga kaasas, väljutakse rutiinist, mis on igati positiivne. (Päästeameti koduleht)

Loomulikult ei ole aastad 1932 ja 2007 võrreldavad, sest, lisaks ühiskonna arengule, on ka päästeteenistuse funktsioonid tundmatuseni muutunud. Kui 20. sajandi esimesel poolel olid pritsimeeste põhitegevusteks tulekustutamine, ennetustöö ja kohaliku seltsielu edendamine, siis 21. sajandil tegeletakse hoopis laiema probleemiringiga. Seda tõendavad ka lisad ja erinumbrid ajakirja „Häire 112“ vahel. Siinkohal tahab lõputöö autor väljendada oma kindlat veendumust: käes on aeg teha arengus järgmine samm ja muuta ajakiri kättesaadavaks kogu elanikkonnale. Olemasolevast tiraažist selle idee elluviimiseks ei piisa. Praegu Eestis ilmuvate ajakirjade keskmine tiraaž on 17 000 eksemplari, mis tähendab, et praegust trükiarvu tuleks suurendada vähemalt 10-15 tuhande võrra. Sellise tiraažiga kaetakse vaid esmased vajadused. Kui võtta hüpoteetiliseks ajakirjast huvitatute huvigrupiks umbes pool Eesti elanikkonnast – ligikaudu 700 000 inimest, ja oletatavaks tiraažiks 15 tuhat eksemplari, siis jätkuskeskmise omavalitsusüksuse tarvis, kus elab umbes 1000 elanikku, paarkümmend ajakirja eksemplari, mis, autori arvates, on üsna optimaalne suurusjärg. Samas usub autor, et see tasuks ennast kuhjaga ära. Näiteks kirjutatakse ajakirja „Häire 112“ viimases numbris päästeala infotelefonist 1524, kuid sellest loevad praegu enamasti ainult päästeteenistuse töötajad. Samas oleks see informatsioon vajalik hoopis elanikkonnale. Seega võiks ajakirja tiraaži ja sihtgrupi suurendamine olla oluliselt abiks analoogsete projektide läbiviimisel. Oma väitele toob autor konkreetse tõestuse ka läbiviidud uurimuse tulemuste analüüsis, mis on toodud käesoleva lõputöö kolmandas peatükis.

Niisiis on autori hüpoteetiline veendumus, millele, nagu öeldud, tuuakse tõestus järgmises peatükis, järgmine. Ajakiri areneb õiges suunas ja on sisult väga huvitav. Seda loetakse ja oodatakse ka elanikkonna seas. Tulevikus võiks mõelda sellele kaanehinna määramise peale, aga praegu peaks see olema kättesaadav kogu elanikkonnale tasuta. Ajakirjale tuleb luua oma veebiväljaanne, kus ka lugejad saaksid

arvamust avaldada. Ajakirjal „Häire 112“ võiks olla ka vene- või inglisekeelne võrguversioon, sest huviliste hulgas on palju ka eesti keelt mittekõnelevaid lugejaid. Ilmumissagedust tuleks tõsta ja ajakirja hakata välja andma kord kuus. Ajakirja üksiknumbri mahtu võib pisut vähendada. Lõputöö autor on veendunud, et ühel riigiinstitutsioonil, eriti sellise missiooniga nagu päästeteenistus, ja nii kõrge rahva usaldusreitinguga organisatsioonil, peab olema avalik suhtlemisportaal. “Ligimese kaitseks” on päästjate poolt loodud teenistusesisese foorumi nimi. Ent kohta, kus elanikkond interneti kaudu saaks arvamust avaldada või küsimusi esitada praegu meil ei ole. See on meie nõrk koht, aga teadaolevalt on iga kett just nii tugev, kui tugev on tema kõige nõrgem lüli.

2.4. Päästeala ajakirjad naaberriikides

Järgnevalt käsitleb lõputöö autor kolmes naaberriigis – Soomes, Rootsis ja Venemaal, väljaantavaid päästeala käsitlevaid väljaandeid. Analüüsitakse ja võrreldakse neid, tuuakse välja kogemus, mida autor peab järgimist väärivaks. Peamiselt uuritakse, kuidas ajakirjad ilmuvad ja milline on kaanehind, samuti millises mahus kajastatakse ennetustööd.

2.4.1. Soome päästeteenistuse ajakiri „Pelastustieto“

“Pelastustieto” ilmub kord kuus, seda saab ka lugeda interneti kodulehelt, samuti võimaldatakse ajakirja tellida. Seega on olemas kaanehind ja ajakiri on muudetud kättesaadavaks kogu elanikkonnale. Tellida on seda võimalik interneti kodulehelt, tellijatele tehakse soodustusi. Internetis on, lisaks soomekeelsele, olemas ka rootsi- ja inglisekeelsed versioonid. Arhiveerituna on võimalik vaadatakse ajakirja alates 2004 aasta suvest.

Ennetusest kirjutatakse proportsionaalselt teiste käsitletavate teemadega, mis tähendab, et ennetustöö teema on mõõdukas mahus pidevalt luubi all. Ajakirjas kutsutakse lugejaid üles päästeteemadel kaasa mõtlema ja ettepanekuid tegema. (Soome Siseministeeriumi koduleht)

2.4.2. Rootsi päästeteenistuse ajakiri „Sirenen“

“Sirenen” ilmub kord kuus, on samuti loetav interneti kodulehe vahendusel ja seda on võimalik ka tellida. Internetis võimaik lugeda ainult rootsi keeles. Esmakordsel tellimisel võimaldatakse kõigepealt 8 kuud ajakirjaga tasuta tutvuda ja alles peale tutvumisperioodi on inimesel võimalik otsustada, kas on soovib väljaande tellida või ei. Seega – olemas on kaanehind ja võimaldatud juurdepääs päästealase teabele kogu elanikkonnale. Arhiivist saab ajakirja vaadatakse alates 2000 aasta algusest.

Ajakirjas kutsutakse kaasa mõtlema ja debatte pidama, küsitakse inimestelt arvamust, mida oleks vaja päästealal muuta ning mida võimalusel paremini teha. Vastavalt sellele planeeritakse koolitusi ja muudetakse suundasid. Räägitakse tulevikuriskidest ja analüüsitakse, kuidas neid maandada.

Ennetustöö teema, samuti nagu Soome ajakirjaski, leiab käsitlemist võrdses mahus teiste oluliste teemadega. (Rootsi Päästeameti koduleht)

2.4.3. Venemaal ilmuv päästeala ajakiri “Pažarnoe delo”

Ajakiri ilmub kord kuus, on loetav interneti kodulehelt ja sead on võimalik tellida. Niisiis kaanehind taas olemas ja ajakirja sisul potentsiaali jõuda kogu elanikkonnani. Miinuseks on see, et lugejatel puudub tagasiside andmise võimalus, see tähendab, et kommenteerimise ja ettepanekute tegemise võimalus puudub. Loetav ainult vene keeles ja kõigile internetis kättesaadav arhiivi vahendusel alates 2004 aastast. Positiivseks küljeks on vabatahtlike tuletõrjajate leht, mida saab lugeda internetis ja kus räägitakse peamiselt ennetustööst. Ajakiri ise on mõeldud küll peamiselt päästealaga tegelevatele inimestele ja ennetustöö osakaal sisus ei ole eriti suur. Küll on aga teemad, mida kajastatakse, esitatud väga põhjalikult ja erialaselt sisukad.

(Vene Eriolukordade Ministeeriumi koduleht)

2.5. Ettepanekud “Häire 112” väljaandmise kontseptsiooni muutmiseks

Võttes arvesse eeltoodud naaberriikide päästeala ajakirjade väljaandmisel saadud kogemusi ja põhimõtteid, samuti leitud ühisosa, teeb lõputöö autor ajakirja “Häire 112” väljaandmise kontseptsiooni muutmiseks järgmised ettepanekud:

- muuta ajakiri kättesaadavaks ka avaliku võrguväljaandena;
- juhul, kui väljaannet kogu mahus ei suudeta tõlkida mõnda Eestis enamkasutatavasse võõrkeelde, avaldada võrguväljaandes toodud artiklite ja lugude resümeed vähemalt ühes enamkasutatavas võõrkeeles;
- muuta ajakiri kuukirjaks.

3.UURIMUSTÖÖ

3.1. Uurimustöö üldiseloostus

Uurimustöö viidi läbi Viljandimaa päästeosakonna töötajate ja Viljandimaa elanikkonna seas. Uurimustöö eesmärgiks oli välja selgitada päästeteenistuse töötajate ja elanikkonna arvamus ajakirja „Häire 112“ kohta. Uuriti, mida ajakirjast teatakse ja kas seda loetakse. Küsiti, mida oleks vaja muuta ja mis meeldib. Uuriti, kas ollakse ajakirjast ka edaspidi huvitatud.

Samuti küsis autor rahva arvamust, kuidas tuleks ajakirja levitada ja kas see peaks olema kogu elanikkonnale kättesaadav. Samuti uuris autor, millistelt teemadelt tahaksid lugejad enam teada saada ja millest tuleks tulevikus kindlast rohkem kirjutada.

Uurimustöö viidi läbi kahes osas: küsitleti eraldi elanikkonda ja Viljandimaa päästeosakonna töötajaid. Mõlemas grupis jagati välja 130 ankeeti. Päästeteenistuses küsitleti kõiki töötajaid üldvalimiks oli 130 töötajat. Tagasi saadi 105 ankeeti, tühjaks jääb 25 ankeeti. Põhjuseks võib tuua siin puhkusele viibimise ja soovimatuse oma arvamust avaldada. Ankeedis esitati 20 küsimust. Elanikkonna puhul koosnes suure osas meie koostööpartneritest: politsei, maavalitsuse, kiirabi, punase risti, kaitseliidu töötajad ning gümnaasiumi klassi õpilased kes on päästeteenistuse tööde ja tegemiste vast huvi tundnud. Valik tehti lõputöö autori poolt just selline lootuses, et nemad peaksid oskama töö autorit huvitaval teemal enam kaasa rääkida. Välja jagati 130 ankeeti ja tagasi saadi neist 110. Puuduvad 20 ankeeti jäid saamata kiirabitöötajatelt. Esitati 11 küsimust. Ankeedid olid anonüümsed ja need olid mõeldud kasutamiseks ainult käesoleva lõputöö tarvis. Uurimustöös kasutati kvantitatiivset uurimismeetodit ja iga küsimust analüüsiti eraldi. Elanikkonna seas läbiviidud küsitluse seas oli naisi vastanute hulgas 57 ja mehi 53. Päästeteenistuse töötajatele mõeldud ankeedile vastas ainult kaks naist. Ankeete analüüsitakse mõlemas osas nelja vanusegruppi baasil.

3.2. Elanikkonna seas läbiviidud uurimuse analüüs

Tabel 1. Demograafiline analüüs haridus elanikkonna seas

Vanus	Põhi- haridus	%kõigist vastanutest	Kesk- haridus	%kõigist vastanutest	Kesk- eri haridus	%kõigist vastanutest	Kõrg- haridus	%kõigist vastanutest
15 - 25	29	26,4%	2	1,8%	0	0%	0	0%
26 - 35	0	0%	4	3,6%	3	2,7%	5	4,5%
36 - 45	0	0%	15	13,6%	7	6,4%	10	9,1%
46 - ...	0	0%	10	9,1%	13	11,9%	12	10,9%
Kokku vastas küsimusele 110 küsitletut								

Allikas: elanikkonna seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

Kõik vastanud omasid vähemalt põhiharidust, kõige rohkem 28,1% vastanutes oli keskharidusega. Järgnesid 26,4% põhiharidusega, 24,5% kõrgharidusega ja 21% keskeriharidusega. Hariduslikult on esindatud kõik haridus tasemed ühtlaselt.

Tabel 2. Demograafiline analüüs vanus elanikkonna seas

Vanus	Vanuserühmas kokku	%kõigist vastanutest
15 - 25	31	28,2%
26 - 35	12	10,9%
36 - 45	32	29,1%
46 - ...	35	31,8%
Kokku vastas küsimusele 110 küsitletut		

Allikas: elanikkonna seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

Enamus vastanutest olid vanuses 46 - või vanemad 31,8%, järgnesid 36 – 45 aastased 29,1%, 15 – 25 aastased 28,2% ja 26 – 35 aastased 10,9%. Noorim vastanutest oli 15 – aastane ja vanem 69 – aastane. Naisi oli vastanute seas 57 ehk 51,8% ja mehi 53 ehk 48,2%. Arvused analüüsides leidis töö autor huvitava tähelepaneku, kuna enamus vastanuid oli riigi asutustest siis jäi vanusegrupi 26 – 35 vastanute hulk 10,9% peale mis on väga väike osa vastanutest. Kas riigitöö pole noorte seas populaarne, et vastanud on kõige vähem .

Tabel 3. Küsimus: olen lugenud ajakirja „Häire 112“?

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	0		31		0	
26-35	3		9		0	
36-45	6		25		1	
46...	5		30		0	
Kokku	14	12,6%	95	86,3%	1	1,1%

Allikas: elanikkonna seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

Kuna ajakirja „Häire 112“ on lugenud ainult 12,7% koostööpartneritest, siis võib oletada et, kogu elanikkonna seas loetakse ajakirja veelgi vähem. Seega ajakirja tiraaži tuleks tõsta et, ohutusealane info jõuaks kõigi soovijateni.

Tabel 4. Küsimus: jälgin meedias järjepidevalt päästeteenistusega seonduvaid teemasid?

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	7		18		6	
26-35	5		2		5	
36-45	22		7		3	
46...	31		1		3	
Kokku	65	59%	28	25,5%	17	15,5%

Allikas: elanikkonna seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

Kuna 59% seas elanikkonnast loetakse päästeteenistusega seotud teemasid, siis oleks ajakirjas „Häire 112“ hea teha selgitustööd. Nooremas vanusegrupis loetakse väga vähe, seega tuleb noortega rohkem tegeleda, sest hiljem on raske inimese harjumusi muuta.

Tabel 5. Küsimus: olen veendunud, et päästeteenistusega seonduvad teemasid tuleks meedias kajastada iga päev.

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	22		1		8	
26-35	5		1		6	
36-45	22		3		12	
46...	31		2		5	
Kokku	72	65,4%	7	6,4%	31	28,2%

Allikas: elanikkonna seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

Kuna 65,4% elanikkonna poolt oodatakse päästeteenistuse poolset pidevat infot, siis ajakiri „Häire 112“ oleks koht kus seda süvendatult teha saaks. 71% vanuses 15 – 25 vastanutest tunneb igapäevaselt huvi, päästeteenistuse tegemiste vastu, see on positiivne.

Tabel 6. Küsimus: loeksin meelsasti päästeteenistusega seonduva kohta süvendatult mõnest meediaväljaandest.

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	11		6		14	
26-35	9		1		2	
36-45	20		5		7	
46...	27		2		6	
Kokku	67	61%	14	12,7%	29	26,3%

Allikas: elanikkonna seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

61% vastatakse, et nõudlus ajakirja „Häire 112“ järgi on olemas. Kui igapäevaselt jälgitakse päästeteenistusega seonduvaid teemasid vanuses 15 – 25 71% vastanutest (vaata tabel 5.), siis süvendatult tunneb sama vanusegrupis päästeteenistuse vastu huvi ainult 35,4%. Autor järeldab et, noored ei oska õigesti hinnata neid varitsevaid ohte.

Tabel 7. Küsimus: Mind huvitavad järgmised päästeteenistusega seonduvad teemad?

Vastajaid huvitanud teema	Vastanuid kokku	% kogu vastanute arvust
Kuidas käituda ohuolukorras	42	50%
Miks õnnetused juhtuvad ja õnnetuste analüüs	35	41,7%
Liiklusohutusega seonduv	25	29,8%
Kuidas päästjad elavad	15	17,8%
Suitsuandur	8	9,5%
Kokku vastas küsimusele 84 küsitletut		

Allikas: elanikkonna seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

Küsimusele vastas 84 küsitletut ja enim sooviti tabelis 7. kajastatud teemasid: Kokku pakutakse välja 34 erinevat teemat. Autori imestuseks mainite huvipakkuva teemana suitsuandurit, ainult 8 korral ehk 9,5% vastanuist.

Noorem vanusegrupp huvitavad joobes juhid, enesetapud, suuremad vargused, mõrvad seega enamasti politsei pädevusse kuuluv, mis tähendab et, selle vanusegruppiga tuleb kiirelt tegelema hakata ning neile selgitustööd teha, mis on päästeteenistuse ülesanded.

Inimesi huvitab kuidas ohutult käituda ja õnnetuste toimumise põhjused. Seda kõike on kõige parem esitleda ajakirjas „Häire 112“. Noori tuleks koolides päästeteenistuse poolt rohkem õpetada, kuidas ohutult käituda, sest on ju nemad meie tulevik.

Tabel 8. Küsimus: oleksin nõus ostma päästeala ja seal toimuvat kajastavat väljaannet?

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	5		18		8	
26-35	2		4		6	
36-45	5		12		15	
46...	3		10		22	
Kokku	15	13,6%	44	40%	51	46,4%

Allikas: elanikkonna seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

13,6% oleks nõus ajakirja ostma, 40% ei ostaks ja 46,4% ei oska öelda. Seega erialaajakirjana on raske tasulisena turule siseneda. See info peab kohale jõudma tasuta.

Tabel 9. Küsimus: leian, et selline väljaanne peaks olema kõigile kättesaadav?

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	28		0		3	
26-35	11		1		0	
36-45	28		1		3	
46...	33		0		2	
	100	91%	2	1,8%	8	7,2%

Allikas: elanikkonna seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

91% vastanutest tunneb vajadust taolise ajakirja järele. Ei vastas 2 inimest, seega kõigest 1,8 % vastanutes, mis autori arvates näitab kindlalt seda, et päästealast ajakirja tuleb jagada ka elanikkonnale.

Tabel 10. Küsimus: oleksin huvitatud taolise väljaande lugemisest vaid siis, kui saaksin seda tasuta?

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	14		7		10	
26-35	8		4		0	
36-45	19		8		5	
46...	22		0		13	
Kokku	63	57,2%	19	17,3%	28	25,5%

Allikas: elanikkonna seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

57,2% vastanutest leiab, et ajakiri peaks olema tasuta. Erialaajakirjana peab seda kindlasti arvestama, sest turul on juba enne „Häire 112“ palju ajakirju, aga ei ühtegi päästealast. 45,2% nooremas vanusegrupis vastanute seast leiab, et on nõus ajakirja ostma. Paistab, et noori saab üsna kergelt mõjutada valmisolekuks ka ajakirja ostma.

Tabel 11. Küsimus: kas päästealane meediaväljaanne võiks Teie arvates ilmuda?

Vanus	Kord kuus	Kord kvartalis	Kaks korda aastas	Kord aastas
15-25	18	10	3	0
26-35	4	7	1	0
36-45	14	13	5	0
46...	20	13	0	2
Kokku	56	43	9	2
% kogu vastanute hulgast	50,9%	39,2%	8,1%	1,8%

Allikas: elanikkonna seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

50,9% küsitletutes pooldab, et päästealane ajakiri ilmuks kord kuus. Ka enamus elanikkonna sooviks näha, et ajakiri „Häire 112“ ilmuks iga kuu ja päästeteenistus saaks siis rahvast alati õigeaegselt informeerida. Info ei vananeks ja püsime pidevalt inimese teadvuses.

Tabel 12. Küsimus: oleksin huvitatud saama päästealasest väljaandest nõuandeid ja õpetusi, kuidas muuta meid ümbritsevat elukeskkonda tuleohutumaks ja turvalisemaks.

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	29		2		0	
26-35	12		0		0	
36-45	28		0		4	
46...	33		2		0	
Kokku	102	92,8%	4	3,6%	4	3,6%

Allikas: elanikkonna seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

92,7% küsitletutest tahab päästeteenistuse kohta lugeda ja on nõus juurde õppima. See on selge märk, et ajakiri peab olema kogu elanikkonnale kättesaadav. Oluline, et inimestel on olemas arvamus selles küsimuses, mitte ei olda kõhklevad.

Tabel 13. Küsimus olen tänulik kõigi mõtete, arvamuste ja ettepanekute eest, mis Teil tekkisid käesoleva teemaga?

Vastajaid huvitanud teema	Vastanuid kokku	% kogu vastanute arvust
Päästealane õpetus koolides	15	50%
Miks õnnetused juhtuvad ja õnnetuste analüüs	10	33,3%
Teha rohkem ennetustööd	8	26,6%
Kokku vastas küsimusele 30 küsitletut		

Allikas: elanikkonna seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

Kuna päästetöötajaid on vähe siis igale poole õpetussõnad ei jõua vajadus, aga on olemas. Lahendatakse ajakirja „Häire 112“ abil sealt saab soovija ise lugeda.

3.3. Päästeteenistujate seas läbiviidud uurimuse analüüs.

Tabel 14. Demograafiline analüüs haridus

Vanus	Põhi-haridus	% kõigist vastanutest	Kesk-haridus	% kõigist vastanutest	Kesk-eri haridus	% kõigist vastanutest	Kõrg-haridus	% kõigist vastanutest
15 - 25	0	0%	3	2,8%	5	4,2%	0	0%
26 - 36	0	0%	21	20%	16	15,2%	3	2,8%
37 - 45	0	0%	20	19%	15	14,2%	0	0%
45 - ...	0	0%	13	13,3%	7	6,6%	2	1,9%
Kokku vastas küsimusele 105 küsitletut								

Allikas: päästeteenistujate seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

55,1% vastajatel on keskhariidus, 40,2% keskerihariidusega ja 4,7% kõrghariidusega. Kõrghariidusega töötajaid on vähe, samuti on palju ilma päästealase erihariidusega töötajaid.

Tabel 15. Demograafiline analüüs päästetöötajate vanus

Vanus	Vanuserühmas kokku	% kõigist vastanutest
15 - 25	8	7,6%
26 - 35	40	38,1%
36 - 45	35	33,3%
46 - ...	22	21%
Kokku vastas küsimusele 105 küsitletut		

Allikas: päästeteenistujate seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

Vastajate enamuse moodustasid inimesed vanuses 26 – 35 kokku 38,1%, 33,3% vastanuid oli vanuses 36 – 45 ja 21% vanuses 46 või enam. 7,6% vastanuid oli vanuses 15 -25. Töötegemise seisukohalt on vanemad töötajad paremad, sest kogemused tulevad aastatega, aga organisatsiooni arengu arvestades on noorte osakaalu väike kandepind muret tekitav.

Tabel 16. Demograafiline analüüs päästetöötajate staaž

Vanus	Vanuserühmas staaž kokku
15 - 25	2
26 - 35	9
36 - 45	11
46 -...	15

Allikas: päästeteenistujate seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

Tabel 17. Demograafiline analüüs päästetöötajate amet

Vanus	ametnimetus	% Kogu vastanute hulgast	ametnimetus	% Kogu vastanute hulgast
	Päästja		Alates spetsialistist ülesse	
15-25	8		0	
26-35	28		12	
36-45	28		7	
46...	13		9	
Kokku	77	73,3%	28	26,7%

Allikas: päästeteenistujate seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

73,3% valdav enamuse on päästjaid ja alates spetsialisti tasandist töötab Viljandimaa päästeosakonnas 26,7%. Vastajatest 2/3 on päästjad ja nende arvamus saab olema ülekaalus.

Tabel 18. Küsimus: olen ajakirja „Häire 112“ pidev lugeja?

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	2		5		1	
26-35	29		9		2	
36-45	27		7		1	
46...	19		3		0	
Kokku	77	73,4%	24	22,8%	4	3,8%

Allikas: päästeteenistujate seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

Järeldus: 73,4% vastanute seas loetakse ajakirja pidevalt. Miks ülejäänud ei loe uurimustööst kahjuks ei selgu, aga neid, kes ei loe, on 22,8% ja seda on palju.

Tabel 19. Küsimus: leian et ajakirja ilmumise sagedus 2 korda aastas on optimaalne?

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	2		5		1	
26-35	10		27		3	
36-45	9		24		2	
46...	8		14		0	
Kokku	29	27,6%	70	66,7%	6	5,7%

Allikas: päästeteenistujate seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

Ilmumise sagedus 2 korda aastas ei rahulda 66,7% s.o. 2/3. vastanuid. (küsitluse tegemise ajal ilmus ajakiri 2 kord aastas)

Tabel 20. Küsimus: leian, et ajakiri peaks ilmuma?

Vanus	Kord kuus	Kord kvartalis	Kaks korda aastas	Kord aastas
15-25	3	4	1	0
26-35	7	23	9	1
36-45	8	19	7	1
46...	2	14	6	0
Kokku	20	60	23	0
% kogu vastanute hulgast	19%	57,2%	21,9%	1,9%

Allikas: päästeteenistujate seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

Kord kvartalis vastatakse 57,2%, kaks korda aastas 21,4%, kord kuus 19%, kord aastas 2,1%.

Viljandimaa päästeosakonnas loetakse ajakirja meelsamini kord kvartalis.

Tabel 19. Küsimus: arvan, et ajakirjas kajastatavate teemade ring on liiga kitsas?

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	2		3		3	
26-35	11		17		12	
36-45	15		11		9	
46...	9		8		5	
Kokku	37	35,2%	39	37,2%	29	27,6%

Allikas: päästeteenistujate seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

Teemade ringiga on rahul ja rahulolematuid üsna ühepalju ja sellest küsimusest on raske paikapanevaid järeldusi teha.

Tabel 21. Küsimus: arvan, et ajakirjas kajastatavate teemade ring on liiga lai?

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	0		5		3	
26-35	1		33		6	
36-45	2		29		4	
46...	0		16		6	
Kokku	3	2,9%	83	79,1%	19	18,0%

Allikas: päästeteenistujate seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

79,1% vastanutest ei pea teemade ringi liiga laiaks. Järelikult kirjutatakse ajakirjas õigetest asjadest ja teemade ringi võib veelgi laiendada, sest jah ütles vaid 3 inimest. Ja tabelite 20 -22 võrdlemisel järeldab autor, et ajakirja teemade laienemine võetakse suure huviga vastu

Tabel 22. Küsimus: olen täiesti rahul praeguse ajakirjas käsitletavate teemade valikuga?

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	4				4	
26-35	20		11		9	
36-45	17		13		5	
46...	12		5		5	
Kokku	53	50,5%	29	27,6%	23	21,9%

Allikas: päästeteenistujate seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

Täna käsitletakse teemasid mille valik rahuldab vaid pooli 50,5% küsitletuist.

Küsimus: ajakirjas võiks käsitleda senisest enam järgmisi teemasid?

Küsimusele vastas peaaegu pooled 49,5% küsitletavatest ja tulemused olid järgmised: 31,4% vastanutest soovis tulekahjude ja õnnetuste analüüsi ja sündmuse kirjeldusi. 27% soovis ennetusega seonduvaid teemasid. 27% päästeteenistuses kasutusesoleva tehnikaga seonduvat 19,2% soovis rohkem kajastada igapäevast elu komandodes. Veel

pakkusid huvi palk, päästeteenistuse ja komandode tulevik, seadusandlus, naaberriikide päästetöötajate tegemised ja ajalugu.

Tulekahjude ja õnnetuste analüüs on ka ennetustöö üks vorm ja see kuidas õnnetusi vältida huvitab paljusi. Peaaegu 1/3 (27%) soovib ka põhjalikumalt ennetusteema käsitlemist.

Küsimus: milliseid teemasid loed ajakirjas suure huviga?

Küsimusele vastas 63,8% küsitletavatest ja tulemused olid järgmised: 57,9% vastanutest huvitus uuest tehnikas ja sellega seonduvast, 35% komandode külastustest, 34% ajaloost ja spordist, 33% päästeteenistuse ja komandode arengust ja mis saab edasi. 32% õnnetuste analüüsist, 30% palgast ja müütidest. Päästealasest ennetustööst oli huvitatud ainult üks inimene. Kuna enamus vastajaid (tabel 16 ja 73,3%) on päästjad, siis võib-olla nad ei oska ennetustööd piisavalt tähtsustada. Või peetakse ajakirjas tehtavat ennetustööd juba piisavaks nagu selgub (tabel 25ja 48,8%) vastanutest ütleb, et ajakiri on tänasel päeval piisav ennetustöö „ tööriist“. Kokku märgiti ära 16 erinevat teemat. Ajakirja loetakse palju ja enamus teemasid on esindatud. Kuna tehnika laguneb, siis oodatakse sõnumeid uuest autost väga. Samuti huvitatakse sellest, kuidas teistes komandodes ja teenistustes elatakse ja õnnetuste analüüs on läbivalt soovitud teema.

Küsimus: milliseid teemasid võiks ajakirjale lisada?

Küsimusele vastas 30,5% küsitletutest ja tulemused olid järgmised: 35% huvitus naaberriikide kogemustest, 25% lugudest elust enesest ja leidlikes lahendustest, 20% õnnetuste analüüsist ja palgast. Päästealase ennetustöö lisamist ajakirjale pooldas 6% vastanuid. Kokku pakuti 12 erinevat teemat.

Autor arvates on ajakirjal tulevikus suuri teeneid ka päästeteenistuse töötajate ennetusalaste teadmiste parandamisel.

Tabel 23. Küsimus: kas ajakiri peaks Sinu arvates jäämigi päästeteenistuse keskseks?

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	1		7		0	
26-35	7		30		3	
36-45	5		24		6	
46...	2		15		5	
Kokku	15	14,2%	76	72,5%	14	13,3%

Allikas: päästeteenistujate seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

72,4% ehk valdav enamus vastanute seas pooldataks ajakirja jagamist kogu elanikkonnale.

Tabel 24. Küsimus: kas Sinu arvates peaks ajakirjast saama kogu elanikkonna teabeallikas?

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	6		0		2	
26-35	33		5		2	
36-45	26		4		5	
46...	16		2		4	
Kokku	81	77,1%	11	10,5%	13	12,4%

Allikas: päästeteenistujate seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

77,1% vastanute poolt pooldataks autori ideed, et ajakiri peaks olema kõigile kättesaadav. Kui analüüsida veel tabeleid(9 ja 23) siis selgub, et päästeteenistuse ja elanikkonna poolt oodatakse ajakirja kogu elanikkonna teabeallikana üle 2/3 vastanute seas. Ajakirja on vaja kogu elanikkonnale, sest küsimuste vastused tõestavad seda ilmekalt.

Tabel 25. Küsimus: leian, et ajakiri oma tänases formaadis on üheks päästeala ennetustöö „tööriistaks“?

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	4		2		2	
26-35	17		16		7	
36-45	14		15		6	
46...	12		7		3	
Kokku	47	44,8%	40	38,1%	18	17,1%

Allikas: päästeteenistujate seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

Järeldus: täna arvatakse 44,8% vastanute poolt, et ajakirjas on piisavalt ennetust, kuid jäetakse arvestamata, et lugejateks on enamuses ainult päästetöötajad, kes on ka muidu ennetusega seonduvaga kursis.

Sellele küsimusele „jah“ vastamine vabastas vastajad 3 järgmisele küsimusele vastamisest seega jäi vastama pisut enam kui pool vastajatest.

Tabel 26. Küsimus: kui vastasid eelmisele väitele „jah“, liigu väite 16 juurde, kui vastasid „ei“ või „ei oska öelda“, siis anna palun arvamus, kas edaspidi ilmudes võiks ajakiri ennetustöö „tööriistaks“ olla/saada?

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	0		2		2	
26-35	15		3		5	
36-45	14		1		3	
46...	2		0		5	
Kokku	31	59,7%	6	11,5%	15	28,8%

Allikas: päästeteenistujate seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

Küsimusele vastas kokku 52 küsitletut ja 59,6% neist avas, et ajakiri võiks saada tulevikus ennetustöö osaks. Vaid 6 inimest ei uskunud sellele võimalusele

Küsimus: mida tuleks selleks ajakirjas muuta(too välja kaks kõige olulisemat mõtet)?

Küsimusele sai vastata 52 küsitletut kellest vastas 24 seega 46%. Suurema enamuse vastajate poolt pakutakse 2 varianti, 60% arvates tuleks jagada ajakirja tulevikus tasuta ja 55% arvates tuleks edaspidi jagada rohkem ja põhjalikumaid käitumisjuhiseid erinevate õnnetuste vältimiseks ja ennetamiseks. Veel pakutakse vastajate poolt, et ajakiri peaks tulevikus tihedamalt ilmuma ja sisaldama varasemast rohkem ennetust.

Vastajad ühinevad autori ideega, et tuleks jagada ajakirja tasuta ja õpetada kogu elanikkonda ohutult käituma.

Tabel 27. Küsimus: olen ise teinud ajakirjale kaastööd

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	0		4		0	
26-35	0		16		1	
36-45	0		19		2	
46...	0		10		0	
Kokku			49	94,2%		5,8%

Allikas: päästeteenistujate seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

Ajakiri võib küll hea olla, aga kaastööd ikka ei tehta, millest on autoril tõeliselt kahju.

Tabel 28. Küsimus: olen edaspidi huvitatud ajakirjale kaastööd tegema?

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	4		0		4	
26-35	2		15		23	
36-45	4		10		21	
46...	4		11		7	
Kokku	14	13,3%	35	33,3%	56	53,3%

Allikas: päästeteenistujate seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

Oodatakse ja vaadatakse ja võib-olla öeldaks kunagi sõna sekka, sest kahtlejad on palju 53,3%. Nendega tuleb tööd teha ja siis on tulevikus potentsiaali.

Tabel 29. Küsimus: ajakiri jõuab minuni alati õigeaegselt ja probleemideta?

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	4		0		4	
26-35	28		2		10	
36-45	25		4		6	
46...	15		2		5	
Kokku	72	68,6%	8	7,6%	25	23,8%

Allikas: päästeteenistujate seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

Need kes tahavad saada enamasti lugeda.

Tabel 30. Küsimus: oleksin nõus ajakirja ka ostma, et saada endale isiklik eksemplar?

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	3		4		1	
26-35	7		22		11	
36-45	7		18		10	
46...	8		5		9	
Kokku	25	23,8%	49	46,7%	31	29,5%

Allikas: päästeteenistujate seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

Ainult pooled pole nõus ostma, 23,8% on nõus ja 29,5% kahtleb, sest ei teata hinda. Natukene üllatav, et nii paljud on nõus ostma. Seega kõik sõltub siiski hinnast ja tahtmisest. Tundub, et kui oleks hea sisu ja mõistlik hind, siis ostetaks isegi väga suures ulatuses.

Tabel 31. Küsimus: leian, et ajakirja tuleks jagada kogu eesti elanikkonnale tasuta?

Vanus	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast	Vastus	% Kogu vastanute hulgast
	Jah		Ei		Ei oska öelda	
15-25	4		2		2	
26-35	23		9		8	
36-45	17		7		11	
46...	5		6		11	
Kokku	49	46,7%	24	22,8%	32	30,5%

Allikas: päästeteenistujate seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007.

Pooled ehk 46,7% on poolt ja kahtlejaid on palju, sest enamus kardab, et ajakiri on elanikkonnale liiga erialaline. Samuti on enamus vastanutest 73,3% päästjad, kes võib-olla ei tunneta ennetustöö tegemise vajadust nii teravalt.

Kõik Sinu mõtted, arvamused, ettepanekud mis võiksid muuta ajakirja veelgi paremaks ja loetavamaks on siinkohal teretulnud.

Vastas 33,6% küsitletavaid ja vastused olid järgmised: 35,7% tahab lugeda teiste riikide kogemusi. 30% palub lugusid elus enesest ja palub edaspidi arvestada ettepanekute ja arvamustega. 29% soovib korralikku statistikat ja 26% tahab rohkem

teada koostööst politsei ja kiirabiga. 15% huvitub palgast ja sellest miks pidevalt koondatakse.

3.4. Järeldused ajakirja „Häire 112“ väljaandmise uus kontseptsioon

ajakirja ilmumise sagedus peab olema kord kuus, sest sõnum mida päästeteenistus ohutu elukeskkonna loomiseks edastab, peab olema ajakohane ja järjepidev. Sellist ilmumise sagedust pooldab ka 50,4% küsitletud elanikkonnast.

Ajakiri peab olema tasuta kättesaadav, sest ajakirjandus turg on niigi üleujutatud ja erialajakirja ilmumist ootab elanikkond tasuta. 52% kõigist küsitletutest pooldab tasuta ajakirja ilmumist.

Ajakiri peab olema kogu elanikkonnale kättesaadav, sest tänasel päeval puudub elanikkonnal võimalus päästeteenistuse alase kirjanduse lugemiseks süvendatult. 84,2% kõigist küsitletutest pooldab ajakirja kõigile jagamist.

Ajakiri peab saama üheks päästeteenistuse ennetus “tööriistaks”, sest 92,8% küsitletud elanikkonnast on huvitatud saama päästealasest väljaandest nõuandeid ja õpetusi, kuidas muuta meid ümbritsevat elukeskkonda tuleohutumaks ja turvalisemaks. Samas ainult 44,8% päästetöötajatest peab tänases formaadis üheks ennetustöö vahendiks.

Samuti areneks läbi ajakirja kõige paremini võimalus alustada erinevaid mõttetalguid päästeteenistuse ees seisvate probleemide lahendamiseks. Tekkinud aruteludega saaksid kursis olla kõik elanikkonna grupid. Laiem leviala aitaks kaasata koostööpartnereid, poliitikuid, seltse, organisatsioone jne, ning meie probleemid lahenevad kiiremini ja valutumalt.

Veel tuleb leida võimalused tagada ka riigikeelt mittekõnelevate inimeste ohutusalane teadlikus. Ajakirjal “Häire 112” võiks olla vene - ja inglisekeelsed interneti versioonid.(peatükis kasutatud arvud on saadud Mürk 2007)

4.KOKKUVÕTTEKS

Käesolevas lõputöös käsitleb autor poolt teemat, kuidas tulevikus ajakirja “Häire 112” välja anda. Töös jõuti järeldusele, et massimeedial on suur võim ja meediaväljaandeid usutakse. Massimeedial on aga enamasti üks viga see taotleb kasumit. Seega jääb päästeteenistuse, kui sotsiaalne sõnum, muuta elukeskkond turvalisemaks paratamatult tahaplaanile.

Päästeteenistuse sõnum elanikkonnale peab olema lihtne ja selge ning teda tuleb pidevalt meelde tuletada: On ju inimese mälu suhteliselt lühikene. Päästeteenistuse ennetustöö sõnumi parimaks levitamise viisiks oleks tulevane ajakiri. Tasulise erialaajakirja ilmumist elanikkond ei osta, sest ajakirjandusturg on niigi üle küllastunud. Seega oodatakse lihtsat ja järjepidavat sõnumit päästeteenistuse poolt tasuta. Väljaande ilmumise sageduseks võiks olla kord kuus, sest sõnum, mida päästeteenistus edastab, peab olema ajakohane ja järjepidev. Ajakirjalt oodatakse tõest infot ning analüüsi, miks õnnetused juhtuvad ja kuidas sellistel puhkudel õigesti käituda, et õnnetusi vähendada või nende tagajärgi leevendada. Seega oodatakse adekvaatse statistika põhjal tehtud analüüsi ja käitumise juhiseid. Samuti huvitatakse õpetustest mis aitaksid õnnetusi ennetada ja vähendada ning ajakirja peetakse sellise info edastamise parimaks kohaks. Info leviks nii kõige kiiremini ja jõuaks laiapõhjaliselt sihtrühmani. Samuti areneks läbi ajakirja kõige paremini võimalus alustada erinevaid mõttetalguid päästeteenistuse ees seisvate probleemide lahendamiseks. Tekkinud aruteludega saaksid kursis olla kõik elanikkonna grupid. Laiem leviala aitaks kaasata koostööpartnereid, poliitikuid, seltse, organisatsioone jne, ning meie probleemid lahenevad kiiremini ja valutumalt.

Suhtlemine on kahepoolne protsess ja peab rahuldama mõlemaid pooli. Selline lähenemine tooks probleemidesse ja nende lahendamisesse selguse kõikjale ja ruttu. Internetis ajakirja levitamisega täidetaks ajanõue mis on seni kahe silma vahele jäänud ja antaks võimalus ajakirjas avaldatuga tutvuda ka muulastele, kes moodustavad ühiskonnast arvestatava osa. Sellist ajakirja vormi vajatakse just täna, sest elanikkonna teadlikkus ohutu käitumise osas on väga nõrk.

Autori poolt püstitatud hüpotees leidis kinnituse ja vajaks kiiremas korras elluviimist. Muidu võib juhtuda, et kaotatakse aastate ja suure tööga võidetud rahva usaldus. Kui ajakirja jagatakse elanikkonnale tasuta ja kord kuus, siis täidetakse kõige paremini päästeteenistuse missiooni, milleks on turvalise elukeskkonna tagaja ja professionaalne ja kiire abistaja õnnetuse korral.

Lõputöö autor on oma igapäevatööd tehes päästnud ühe inimese elu ja loodab siiralt, et ajakirja uus kontseptsiooni, kui see ellu rakendatakse, aitab säästa ja päästa ühiskonnale paljude inimeste elud ning nende vara.

SUMMARY

Current paper is written in Estonian and contains 45 pages and refers to 13 other documents and sources. The goal of this work is to offer journal that would fulfill the needs and expectations of rescue workers and communities. Rescue service creates a safe environments but this message is not hay lighted in the current media channel witch tend to focus on making revenue and „selling” news. Thus the journal „Häire 112” should be free of charge to the whole community in the future because the media market is overloaded with journals. This paper proofs that there is a great interest towards the journal among the communities and rescue workers. Today there is a lack of opportunities for communication and dialog between rescuers and population about subjects concerning rescue topics. This „empty spot” will be filled with the journal „Häire 112”. The experience neighboring country Finland, Russia and Sweden demonstrate that the journal is available in internet where everybody is invited to participate. The paper proves that same have to be done in Estonia in order to maintain the hay trust of society. Häire 112 should become the source of information for the whole community and recourse for rescue service to share it problems and joy. The journal should be published once a month because the people’s memory is short and the message should be simple and up to date. Journal is needed now because there is hay accident and mortality rate. Häire 112 would be a good tool for accident prevention and for information about rescue services.

5.VIIDATUD ALLIKAD

1. Eesti Politsei koduleht. <http://www.pol.ee/?id=> 9.04.2007
2. Gillian, B, Mc Manus, F. 2002 Psühholoogia Põgus sissejuhatus. Tallinn: AS Kupar.
3. Mc Quail, D. 2003. Massikommunikatsiooni teooria. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
4. Mürk . M. 2007. Elanikkonna ja päästeteenistujate seas läbiviidud küsitlus, Mait Mürk Viljandi 2007. 01.02. – 28.02. 2007.
5. Paist, A. 2005. Juhtimine ja suhtekorraldus Meelespealilledega tass. Tallinn: Pegasuse Kirjastus.
6. Perli, H. 2007. Päästeala ajakirja ajalugu Eestis. Autori üleskirjutis. Tallinn 18.04.2007.
7. Päästeteenistuse ajakiri. “Häire 112” ¼ - 2007. Tallinn: Printal AS
8. Päästeameti koduleht. <http://www.rescue.ee/index.php?page=11> 9.04.2007.
9. Rootsi Päästeameti koduleht. <http://www.srv.se/> 09.04.2007.
10. Soome Siseministeeriumi koduleht. <http://www.intermin.fi/> 09.04.2007.
11. Vaarmann, J 1988. Rinnutsi leekides Tallinn: Kirjastus Valgus
- 12.Vene Eriolukordade Ministeeriumi koduleht. <http://www.mchs.gov.ru/> 09.04.2007.
13. Vihalemm, P. 2005 Meediasüsteem ja meedia kasutus Eestis 1965 – 2004. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.